

Η θεραπεία του εκ γενετής τυφλού

1 Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ, **παράγων**¹ ὁ Ἰησοῦς εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ **γενετῆς** (ἢ γενετή= ἢ γέννηση). 2 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ραββί, τίς **ἤμαρτεν**², οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ; 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε οὗτος ἤμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4 ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ **πέμψαντός**³ με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἐρχεται νῦν ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. 5 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἴμι τοῦ κόσμου. 6 ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσε χαμαὶ καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ **ἐπέχρισε** (ἔλειψε) τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ τυφλοῦ 7 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἐρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἤλθε βλέπων. 8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; 9 ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δὲ ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγὼ εἴμι. 10 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς **ἀνεψύχθισάν** (ἀνοίχθικαν, Παθ. λόγ. ῥ. ἀνοίγωμαι· βλ. καὶ μάθ. 14^ο γιά θ.Φ.) σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶπέ μοι· ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ καὶ νίψαι· ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. 12 εἶπον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα. 13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν. 14 ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. 15 πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν **ἐπέθηκε**⁴ μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνίψαμιν, καὶ βλέπω. (συνέχεια στὸ εἰσὼφυλλο)

Γραμματικά σχόλια

- παράγων**· μετοχὴ ἄρσ. γένους (ὀνομαστικὴ ἐνικοῦ) χρόνου Ἔνεστ. τοῦ ῥ. θ.Φ. παράγω (ἐδῶ· διέρχομαι, παρῶ, διαβαίνω)· (σύνθ.: παρά + ἄγω)· βλ. μάθ. 9^ο γιά ἀρχικούς χρόνους κ.λπ.
- ἤμαρτεν**· γ' ἐνικό Ἄορ. β' (ἤμαρτον) τοῦ ῥ. θ.Φ. ἄμαρτάνω (ἀποτυγχάνω, ἀστοχῶ, σφάλλομαι)· σύνθετο: συν+χρῶμαι· Ἔνεστ. ἄμαρτάνω, Πρτ. ἡμάρτανον, Μέλλ. ἄμαρτίσομαι, Ἄορ. ἡμαρτον, Πρκμ. ἡμάρτικα, Υπερσ. ἡμαρτίκειν.
- πέμψαντός**· μετοχὴ ἄρσ. γένους (γενικὴ ἐνικοῦ) χρόνου Ἄορ. β' (ἐπέμψα) τοῦ ῥ. θ.Φ. πέμπω (στελλῶ)· Ἔνεστ. πέμπω, Πρτ. ἐπέμπον, Μέλλ. πέμψω, Ἄορ. ἐπέμψα, Πρκμ. πέπομψα, Υπερσ. ἐπεπόμψειν
- ἐπέθηκε**· γ' ἐνικό Ἄορ. β' (ἐπέθηκα) τοῦ ῥ. θ.Φ. ἐπιτίθημι· σύνθετο: ἐπι+τίθημι (θέτω, τοποθετῶ)· Ἔνεστ. τίθημι Πρτ. ἐτίθη, Μέλλ. θήσω, Ἄορ. β' ἐθήκα, Πρκμ. τέθηκα/(τέθεικα), Υπερσ. ἐτεθήκειν/(έτεθεικειν).
- οἶδαμεν**· α' πληθ. Ἔνεστ. τοῦ ῥ. θ.Φ. οἶδα (γνωρίζω)· **παράγωγα/σύνθετα**: εἰδῆσις, εἰδήμων, ἴστωρ (γνώστης), ἱστορία, εἰδότης (ἐν γνώσει), συνείδησις· βλ. καὶ μάθ. 24^ο.
- ἐλοιδορῶσαν**· γ' πληθ. Ἄορ. (ἐλοιδορῶσα) τοῦ ῥ. θ.Φ. λοιδορέω-ῶ (κακολογῶ, ὑβρίζω, περιπαίζω)· λοιδορία= ὑβρις· λοιδορῶς= κακολόγος, ὑβριστικὸς· **ἀντίθ.**: ἐπαινῶ, εὐ λέγω.

Συντακτικά σχόλια – Η μετοχή

Η μετοχὴ εἶναι **ῥηματικὸ ἐπίθετο**, δηλαδή ἔχει τὶς ιδιότητες καὶ τοῦ ῥήματος (ἔχει χρόνους καὶ διαθέσεις) καὶ τοῦ ἐπιθέτου (ἔχει τρία γένη καὶ τρεῖς καταλήξεις). Ἀνάλογα μὲ τὴ συντακτικὴ τους λειτουργία, **τά εἶδη τῆς μετοχῆς εἶναι**:

α) Ἐπιθετικὴ· μεταφράζεται ὡς ἀναφορικὴ πρόταση μὲ τὶς λέξεις «πού», «ὁ ὁποῖος». Συνήθως εἶναι **ἐναρθρη**. Συντακτικὰ καταλαμβάνει θέσεις οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων.

Ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. (Αὐτός πού βλέπει ἐμένα βλέπει αὐτὸν πού με ἔστειλε).

β) Κατηγορηματικὴ· μεταφράζεται μὲ τὶς λέξεις «νά», «ὅτι» καὶ σπάνια «πού». Ἐξαρτᾶται συνήθως ἀπὸ ῥ. συνδετικά, γνωστικά, αἰσθητικά, ἐναρθρη, λίξις, ψυχικοῦ πάθους. Ἦκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος. (Οἱ δύο μαθητὲς τὸν ἄκουσαν νά ὁμιλεῖ).

γ) Ἐπιρρηματικὴ· λειτουργεῖ ὡς ἐπιρρημα. Μπορεῖ νά εἶναι: **τροπικὴ, χρονικὴ, αἰτιολογικὴ, τελικὴ, ὑποθετικὴ, ἐναντιωματικὴ**.

Ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. (Ἄφου πῆγα καὶ (ἀφου) πλύθηκα βρῆκα τὸ φῶς μου).

Διαδίκτυα μαθήματα γιὰ τὴν κατανόηση
τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσας

«Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού μίλησε ὁ Ὅμηρος ὡς τὰ σήμερα, μιλοῦμε, ἀνασαινομε καὶ τραγουδοῦμε μὲ τὴν ἴδια γλώσσα», Γιώργος Σεφέρης

πείρω (ῥ., διαπερῶ, τρυπῶ ἀπὸ πέρατος εἰς πέρα) → πόρος (πέρασμα), πόρπη.

πεπαίνω (ῥ., ὠρμάζω) → πέπων (ὠρμος), πεπόνι.

πέρθω [ῥ., (καὶ πορθέω)· καταστρέφω, ληλατῶ, ἐρημῶνα] → πορθητής.

πημαίνω (ῥ., βλάπτω, διαφείρω, κακοποιῶ) → πῆμα (πάθημα), ἀπήμαντος (ἀβλαβής· βλ. Καταβασίς Χριστουγέννων: «τὴν τεκοῦσαν κατέσχευ ἀπήμαντον»).

πῆμπλημι (ῥ., πληρῶ, γεμίζω) → πλήθος, πλοῦτος, πλημμυρὶς, ἄπλετος, ἄπλητος.

Ὅμηρικό Λεξικό Ι. ΠΑΝΤΑΖΙΔΟΥ, ἔκδ. 1888

τίθημι (Μ.Φ. τίθεμαι)

θέματα -θη- (ισχυρό), -θε- (ἀσθενές)

παράγωγα/σύνθετα:

θέμα, θεμέλιον, θέμις (δικαιοσύνη), θεμιστός (δίκαιος), θέσις, θέσιμος (νόμιμος), θεσιμός, θετός, θήκη, θημωνιά (σωρός· ἀρχ.: ὁ θημών), θησαυρός, ἀνάθημα (ἀφιέρωμα), θεσιμοφόρος, νομοθέτης, ὀροθεσία, ὑποθήκη, ἐνδιάθετος, πρόσθεση..

σύνθετα ῥήματα καὶ οὐσιαστικά:

ἀνατίθημι (ἀναθέτω· ἀφιερώνω, ἀναβάλλω) → ἀνάθεση, **ἀντιτίθημι** → ἀντίθεση,

ἀποτίθημι (ἀποβάλλω, βάζω κάτι κατὰ μέρος) → ἀπόθεμα, ἀποθετήριο, ἀποθήκη

διατίθημι (διαθέτω, βάζω σὲ τάξη) → διάθεση, διαθήκη

ἐκτίθημι → ἐκθεση, ἐκθεμα, **ἐντίθημι** → ἐνθετο, **ἐπιτίθημι** → ἐπίθετο, ἐπίθεση

κατατίθημι → κατάθεση, **παρατίθημι** → παράθεση, **προτίθημι** → πρόθεση,

προστίθημι → πρόσθεση, **προδιατίθημι** → προδιάθεση,

συντίθημι (συνθέτω, συντάσσω) → σύνθεση·

συντίθημαι (κάνω συνθήκη) → συνθήκη, **συγκατατίθημι** → συγκατάθεση,

ὑποτίθημι (θέτω ὡς θεμέλιο) → ὑπόθεσις· (ὑπόκειμαι: Παθ. Πρκμ. τοῦ ὑποτίθεμαι),

Ποιὲς ἀπὸ τῆς λέξεως τῆς στήλης Β' ἔχουν ἐτυμολογικὴ συγγένεια/κοινὴ ρίζα μὲ τῆς λέξεως τῆς στήλης Α'; Κυκλώστε τῆς σωστὲς.

Α'	Β'
τίθημι	ἀτίθασος, ἐγκάθετος, προθήκη, θῦμα, θεματικός, τοποθεσία

www.agios-gerasimos.gr

Αθήνα 2019

ΜΑΘΗΜΑ 25°

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ρήμα "εἶμι" (=εἶμαι)

Αρκετοί τύποι τοῦ ρήματος τῆς ἀρχαίας γλώσσης σχηματίζονται περιφραστικά, με τὸ ρήμα **εἶμι ὡς βοηθητικό** (πρβλ. ν.έλλ.: ἔχω γράψει - εἶχα γράψει - εἶμαι γραμμένος - ἤμουν γραμμένος).

Τὸ ρήμα εἶμι εἶναι ἀνώμαλο· οἱ χρόνοι του σχηματίζονται ὡς ἐξῆς:

Ἐνεστώς	εἶμι,
Παρατατικός	ἦν (= ἤμουν)
Μέλλων	ἔσομαι (= θὰ εἶμαι),
Αόριστος	ἐγενόμην (= ὑπήρξα ἢ ἔγινα),
Παρακείμενος	γέγονα (= ἔχω ὑπάρξει ἢ ἔχω γίνει),
Υπερσυντέλικος	ἐγεγόνειν (= εἶχα ὑπάρξει ἢ εἶχα γίνει).

Ἀπό αὐτούς τούς χρόνους, ὡς βοηθητικοί γιά τὸ σχηματισμὸ τῶν ρημάτων, λαμβάνονται ὁ ἐνεστώς, ὁ παρατατικός καὶ ὁ μέλλων.

Κλίση Ἐνεστώτος καὶ Παρατατικοῦ

Ἐνεστώς				Παρατατικός
Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτική	Ὅριστική
εἶμι	ᾶ	εἶην	----	ἦν / ἦ
εἶ	ἦς	εἶης	ἴσθι	ἦσθα
ἔστί	ἦ	εἶη	ἔστω	ἦν
ἔσμέν	ᾶμεν	εἶημεν (εἶμεν)	----	ἦμεν
ἔστέ	ἦτε	εἶητε (εἶτε)	ἔσθε	ἦτε
εἰσίν	ᾶσιν	εἶσαν (εἶεν)	ἔστων/ὄντων/ ἔστωσαν	ἦσαν
Ἀπαρέμφατο	εἶναι			
Μετοχή	ὦν, οὔσα, ὄν			

Κλίση Μέλλοντος

Μέλλων

Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτική	Ἀπαρέμφατο
ἔσομαι	----	ἔσοίμην	----	ἔσεσθαι
ἔση/ἔσει		ἔσοιο		
ἔσται		ἔσοιτο		Μετοχή
ἔσόμεθα		ἔσοίμεθα		ἔσόμενος
ἔσεσθε		ἔσοισθε		ἔσομένη
ἔσονται		ἔσοιντο		ἔσόμενον

συνέχεια τοῦ Εὐαγγελίου

16 ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. 17 λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. 18 οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος 19 καὶ ἠρώτησαν αὐτούς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγενήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; 20 ἀπεκρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον· **οἶδαμεν⁵** (γνωρίζουμε) ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγενήθη. 21 πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἶδαμεν, ἢ τίς ἥνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς; ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. 22 ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἦδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα, ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. 23 διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε. 24 ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀμαρτωλὸς ἐστίν. 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· εἰ ἀμαρτωλὸς ἐστίν οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὦν ἄρτι βλέπω. 26 εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἦνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; 27 ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἦδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκοῦειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; 28 **ἐλοιδόρησαν⁶** (χλεύασαν) αὐτὸν καὶ εἶπον· σὺ εἰ μαθητὴς ἐκείνου; ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμέν μαθηταί. 29 ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωϋσεὶ λελάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. 30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἶδατε πόθεν ἐστί, καὶ ἀνέωξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. 31 οἶδαμεν δὲ ὅτι ἀμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ἦ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. 32 ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἦνοιξέ τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου. 33 εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἰδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 34 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ἐν ἀμαρτίᾳ σὺ ἐγενήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. 35 Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὐρῶν αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ; 36 ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε· καὶ τίς ἐστί, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; 37 εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἐώρακας αὐτόν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. 38 ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, Κύριε· καὶ προσέκύνειεν αὐτῷ.